
Konečně nastal čas pro změny

Konečně nastal čas pro změny

LIDOVÉ NOVINY

07.10.2010, JOSEF STEJKOZA, VŠE v Praze

Potvrzením profesorky Dvořákové ve funkci předsedkyně Akreditační komise se Nečasova vláda ztotožnila s rozhodnutími této komise v uplynulém období, které vyvolalo mnoho kontroverzí. Vzpomeňme například rychlostudium a udělování akademických hodností prominentům na plzeňských právech a Vysoké škole finanční a správní či odstoupení pracovní skupiny pro obor lékařství na protest proti udělení akreditace Lékařské fakultě Ostravské univerzity.

Nyní má s pouhými třemi novými členy z 21 příležitost rozptýlit pochybnosti o správnosti svých nedávných rozhodnutí, o své nezávislosti, nezájatosti a kompetentnosti. Zároveň získala prostor pro dokončení již zahájených projektů, jimiž jsou naplňování zákona o takzvaných létajících profesorech, závazek důslednější kontroly při udělování diplomů nebo širší spolupráce se zahraničními akreditačními komisemi. Právě využití ověřených postupů ze zahraničí by mohlo urychlit proměnu českých vysokých škol.

Zajímavý je finský model. Na rozdíl od Česka se jedná o zpětnou akreditaci. Spočívá v tom, že vysoká škola dostává od vlády povolení ke vzniku a teprve po několika letech fungování probíhá její komplexní audit. Spolu se zavedením polytechnických institutů (české období vyšších odborných škol, ale na vysokoškolské úrovni) zabránil tento systém živelnému vzniku soukromých vysokých škol ekonomického, právního, humanitního a správního zaměření. Přispěl také k rovnovážnému rozdělení studentů mezi obory.

Profesorka Dvořáková uvádí, že současné nastavení systému snižuje kvalitu vysokoškolského vzdělání. Snižuje také zájem o exaktní obory. První soukromé vysoké školy začaly působit od roku 2000 a většina z nich je společenskovedně zaměřena. Tyto školy zpravidla přijímají bez přijímacích zkoušek a o kvalitě studia lze u řady z nich polemizovat. I to je jeden z důvodů, proč se nepoměrně zvýšil počet absolventů vzhledem k celkovému počtu studentů, čímž se snížila prestiž titulů.

Členové Akreditační komise se stále častěji setkávají s uzavřeností škol a se snahou o zastírání faktů ze strany jejich vedení. Na druhé straně i činnost komise čelila kritice. Kromě zveřejňování neúplných hodnotících zpráv jí byla vytýkána netransparentnost a nerovné požadavky při udělování akreditací. Zkušenosti z činností akreditačních komisí v sousedních zemích mohou být cennou inspirací ve snaze zvýšit transparentnost rozhodování a zajistit nestrannost hodnotících komisí.

Jedna z hlavních výzev čekající na mírně obnovenou Akreditační komisi bude předcházení velkým studijním podvodům, k nimž došlo na plzeňských právech. Nejen rychlostudium, ale i plagiátorství je závažným problémem na vysokých školách. Netýká se jen studentů, ale také pedagogů. To jsou přítomní lidé, kteří plagiátorství u studentů mají odhalovat a provinilce hnát před disciplinární komisí. Neřešení těchto problémů na univerzitních pracovištích znamená totéž jako zavírání očí před řáděním zločinců v policii nebo mafiánů v soudnictví.

Podtrženo a sečteno, na tři nové a osmnáct starých členů komise čekají nelehké úkoly. Jsou povětšinou vysokoškolskými pedagogy, proto se svými úvazky na vysokých školách či prací na výzkumných projektech nebude poctivě vykonávání

práce po dobu šesti let jednoduchou záležitostí. Možná by stálo za zvážení zkrátit funkční období člena Akreditační komise na čtyři roky. Inspirace finským příkladem, kde členové komise jsou jmenováni pouze na čtyři roky, aby zcela nevypadli ze své specializace, je zajímavá.

Nejen vysokoškolští pedagogové, ale také studenti si přejí, aby Akreditační komise konečně vnesla klid do rozbouřeného akademického prostředí zmítaného medializováním velkých profesních a morálních prohřešků, které přirozeně poškozují celou akademickou sféru.

***

Finský model spočívá v tom, že vysoká škola sice dostane od vlády povolení ke vzniku, ale teprve po několika letech fungování probíhá její komplexní audit